

O Cíle udržitelného rozvoje

V úvodní lekci se žáci seznámí s konceptem Cílů udržitelného rozvoje a činností Organizace spojených národů. Studenti by měli pochopit význam a důležitost zmíněných témat, stejně jako nutnost se jimi zabývat na lokální i globální úrovni. Dále by měli být schopni přemýšlet nad příčinami globálních problémů, souvislostmi mezi nimi a také uvažovat nad návrhy jejich řešení. Na tuto lekci doporučujeme navázat jedním ze 17 metodických materiálů, přičemž každý se zabývá jedním z Cílů udržitelného rozvoje. Globální spolupráci se podrobněji věnuje sedmnáctý cíl „Partnerství ke splnění cílů“.

ZAŘAZENÍ DO RVP:

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Člověk a společnost
- Environmentální výchova
- Výchova demokratického občana

POMŮCKY: dataprojektor, PC, videoklip, tužka, nůžky, papír, nástěnka, příloha č. 1 (Cíle udržitelného rozvoje), příloha č. 2 (prezentace), příloha č. 3 (PL)
Přílohy naleznete na konci lekce.

TRVÁNÍ:
45 MIN

6.—9.
TŘÍDA ZŠ

Co jsou Cíle udržitelného rozvoje?

Cíle udržitelného rozvoje (anglicky Sustainable Development Goals), známé také jako Agenda 2030, představují globální plán Organizace spojených národů do roku 2030. Dohodly se na něm všechny členské země, tedy 193 států (2020). Tento plán tvoří rámec aktivit a strategií, jejichž cílem je usilovat o bezpečný, spravedlivý a trvale udržitelný svět. O takový svět, ve kterém si jsou všichni lidé rovni, mají stejná práva a mohou vést důstojný a plnohodnotný život. O svět, ve kterém je dostatek kvalitního jídla, pitné vody a čistého vzduchu nejen pro jeho současné obyvatele, ale i pro budoucí generace. Jedná se bezpochyby o běh na dlouhou trať. Aby mohly být všechny tyto cíle naplněny, je potřeba obrovská míra spolupráce a koordinace. Současný plán navazuje na předchozí agendu „Rozvojové cíle tisíciletí“ (anglicky Millennium Development Goals), doplňuje ji a rozšiřuje o nové výzvy a cíle, které je třeba naplnit do roku 2030.

Cílů udržitelného rozvoje je celkem 17 – každý z nich se zabývá jinou výzvou či problémem, všechny spolu ale úzce souvisí. Náš svět je čím dál více propojený a vše souvisí se vším. Globální problémy je proto třeba řešit komplexně a holisticky, s ohledem nejen na nás, ale i na budoucí generace. Trvale udržitelný rozvoj by měl být přítomen ve všech oblastech lidské činnosti – ekonomické, sociální a environmentální sféře. **Trvale udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který naplňuje potřeby současné generace, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat potřeby své.**

VÍCE INFORMACÍ
O CÍLECH
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE NALEZNETE
ZDE.

VIDEO:
„CO JSOU CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE?“

POMŮCKY: dataprojektor, PC, videoklip, příloha č. 1 (Cíle udržitelného rozvoje)

Planeta Země je v nám známém vesmíru naprosto unikátní. Oplývá vodou, vzduchem a poskytuje nám podmínky nezbytné k životu. Ne pouze nám, lidem, ale i tisícům druhů zvířat a rostlin, které s námi obývají Zemi. Náš současný svět nabízí mnohé možnosti a příležitosti – díky úžasným vynálezům a objevům je dnes život kvalitnější, bezpečnější a pohodlnější než kdy dříve. Spolu s tím jde ale ruku v ruce velká zodpovědnost. Vše, co nám náš svět poskytuje, musíme využívat odpovědně a s rozmyslem tak, aby se na něm dobře žilo i generacím po nás. Pokud se o náš svět nebudeme starat, může to mít neblahé následky. Musíme proto všichni spojit síly a snažit se!

ÚKOL: Pusťte žákům motivační video “Největší lekce pro svět” (6:22) z dílny OSN. Úvodní slovo je v anglickém jazyce s českými titulky, zbytek videa je česky. Jako alternativu můžete využít i video “Česko mění svět” (3:00), které namluvily známé české osobnosti. Po skončení videa promítněte žákům všechny Cíle udržitelného rozvoje (příloha č. 1). Zeptejte se třídy na následující otázky, u každé nechte zaznít několik nápadů.

- O co se Cíle udržitelného rozvoje snaží?
- Proč je jejich naplnění tak důležité?
- Proč je důležité, abychom se všichni zapojili?
- Co to znamená “udržitelný rozvoj”?
- Vypadá to na světě všude stejně? Co může být jiné než u nás?

VIDEO: “[Největší lekce pro svět](#)”

VIDEO: “[Česko mění svět](#)”

INFOBOX: Organizace spojených národů (United Nations) je mezinárodní organizace, jejímž cílem je zachování mezinárodního míru, bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce. Sdružuje 193 států z celkového počtu 195. (2020)

OSN byla založena 24. října 1945 v San Franciscu, jen několik týdnů po oficiálním konci druhé světové války. Nahradila Společnost národů, která měla stejné cíle, nedokázala ale vzniku války zabránit. Datum 24. října je od té doby známo jako “Den Spojených národů”.

Mimo svou politickou a bezpečnostní funkci představuje OSN důležitého hráče na poli rozvojové a humanitární spolupráce. Její specializované agentury – například Světová zdravotnická organizace (World Health Organization), Rozvojový program (Development Programme), Světový potravinový program (World Food Programme), Dětský fond OSN (UN Children’s Fund), Vysoký komisariát OSN pro uprchlíky (UN High Commissioner on Refugees) – se zabývají tématy a problémy, které jsou společné všem a vyžadují společná řešení. Chudoba, AIDS, nedostatek vody, měnící se klima, drogy, migrace – to všechno jsou problémy, které neuznávají hranice států. OSN zprostředkovává dialog mezi státy a snaží se o řešení těchto problémů na globální úrovni. Více o fungování OSN naleznete [zde](#).

2. Kdo to ví, ať odpoví!

 25 minut

POMŮCKY: dataprojektor, PC, tužka, nůžky, příloha č. 2 (prezentace), příloha č. 3 (PL)

Cíle udržitelného rozvoje se zabývají sedmnácti tématy a každé z nich pod sebou skrývá celou řadu souvisejících oblastí a problémů. Abychom Cílům udržitelného rozvoje správně porozuměli, pokusíme se na ně v následující aktivitě podívat trochu blíže.

Rozdělte třídu do tří skupin a každé rozdejte odlišný pracovní list (příloha č. 3). Každý PL obsahuje tematickou skupinu Cílů udržitelného rozvoje. Ujistěte se, že každá skupina má prostor na společnou práci, zároveň ale vidí na plátno/tabuli. Připravte si také prezentaci s výroky (příloha č. 2). Úkolem žáků bude každý výrok přečíst a zjistit, zda se týká některého z Cílů na jejich PL. Správnou odpověď najdete vždy v následujícím snímku.

PRAKTICKÝ TIP: Pracovní listy (příloha č. 3) vytiskněte barevně – na nástěnce budou vypadat o mnoho lépe.

ÚKOL: Každá skupina má před sebou PL s ikonami Cílů (příloha č. 3a, 3b, 3c). Promítněte postupně prezentaci (příloha č. 2) a u každého výroku ponechte prostor pro zamyšlení a odpověď. Každý výrok se týká právě jednoho Cíle. Skupina, která správně přiřadí výrok k jednomu z Cílů před sebou heslovitě zaznamená obsah výroku do příslušné kolonky. Skupina s kompletně vyplněným PL vystřihne jednotlivé Cíle podle vyznačených čar.

TIP PRO UČITELE: Témata obsažená v Cílech udržitelného rozvoje spolu úzce souvisí a prolínají se. Pokud budou mít žáci pocit, že se některý výrok týká i dalších Cílů, mohou si daný výrok také poznamenat.

3. Všechno spolu souvisí

 10 minut

POMŮCKY: nástěnka, papír, tužka, příloha č. 3 (PL)

Žáci pracují ve stejných skupinách jako v předchozí aktivitě. Jejich úkolem bude nyní zamyslet se, jaké téma spojuje všechny Cíle na jejich pracovním listu. Pro tuto práci můžete využít některý z následujících formátů.

MYŠLENKOVÁ MAPA

Na volný papír žáci rozmístí vystřižené ikony Cílů ze svého PL a naznačí souvislosti mezi nimi. Střed myšlenkové mapy by měl tvořit jeden zaštiťující pojem/heslo. Pracovní listy jsou rozděleny podle zaměření – **základní podmínky pro život (příloha 3a)**, **sociální rovina (příloha 3b)**, **environmentální rovina (příloha 3c)**. Po kontrole žáci Cíle nalepí a mapu pověsí na nástěnku.

VENNŮV DIAGRAM

Žáci si na volný papír připraví diagram – ten by měl obsahovat tolik kruhů, kolik je Cílů na PL skupiny. Do kruhů žáci poté nalepí vystřižené ikony Cílů. Jejich úkolem bude najít co nejvíce souvislostí mezi nimi a zanést je do grafu.

KATEGORIZACE

Rozstříhané Cíle od žáků vyberte, zamíchejte a znovu rozdejte – do každé dvojice jeden. Na nástěnku/velký papír vytvořte pět kategorií: **kvalitní život**, **férová společnost**, **odpovědný rozvoj**, **naše planeta**, **bezpečný svět**. Úkolem každé dvojice bude umístit svůj Cíl do té kategorie, do které ho nejvíce vystihuje.

TIP PRO UČITELE: S nástěnkou můžete dále pracovat. Použijte například barevné štítky a nechte třídu hlasovat, který z Cílů je nejdůležitější/nejvíce se nás týká/ bychom měli řešit jako první. Vybraným Cílům se poté můžete více věnovat v rámci další výuky a aktivit. Cíle můžete také rozdělit do kategorií či pomoci špendlíků a provázku naznačit síť jejich souvislostí.

Užitečné odkazy:

Webová platforma Cílů udržitelného rozvoje – <http://www.globalnicile.cz/>
Dokumentární film „Domov aneb Kam směřuje naše cesta“ (ČJ) – <https://youtu.be/GaLJBhCiXgM>
Video „Největší lekce pro svět“ – 1. díl – <https://youtu.be/6qAbzDW6B9c>
Video „Největší lekce pro svět“ – 2. díl – <https://youtu.be/bFWSFJTjP9E>
Video „Česko mění svět“ – https://youtu.be/-p3_nlajTrI
Video „Číslo v akci“, AJ – <https://youtu.be/uQFFRj9CtCU>
Video „Mr. Bean a Cíle udržitelného rozvoje“ – <https://youtu.be/FMpOwQgqo6A>
Video „Jak zachránit svět za 6 vteřin“ – https://youtu.be/-P-ks2_jxag
Metodika „Active Citizen“ – <http://www.activecitizens.cz/metodika-pro-zakladni-skoly/>
Publikace „Svět který chceme“, OSN – https://www.osn.cz/wp-content/uploads/sdgs_pro_deti_4-1.pdf

Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí v Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Obrázek naleznete také [zde](#).

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

17 CÍLŮ PRO PŘEMĚNU NAŠEHO SVĚTA

Prezentaci naleznete ke stažení [zde](#).

Prezentace obsahuje následující výroky k Cílům udržitelného rozvoje v náhodném pořadí. Správnou odpověď naleznete vždy v následujícím snímku.

Cíl 1. Nejvíce chudých lidí žije v Africe a Asii.

Cíl 2. Podvýživa nejvíce ohrožuje děti.

Cíl 3. Díky očkování se podaří každý rok zachránit 2 - 3 miliony životů.

Cíl 4. 57 milionů dětí na světě nechodí do školy. Místo toho často pracují nebo pomáhají v domácnosti.

Cíl 5. Mnoho dívek a žen na světě stále čelí diskriminaci.

Cíl 6. Jsou lidé, kteří nemají přístup k nezávadné pitné vodě.

Cíl 7. Obnovitelné zdroje energie jsou nevyčerpatelné, přesto je svět využívá méně než z 1/4.

Cíl 8. Všichni lidé by měli mít příležitost vykonávat důstojnou, bezpečnou a motivující práci.

Cíl 9. Silnice, školy nebo nemocnice tvoří základní součást infrastruktury každého státu.

Cíl 10. Nejbohatší 1% lidí na Zemi vlastní polovinu veškerého bohatství.

Cíl 11. Čím dál více lidí bydlí ve městech. Je proto třeba řešit kvalitu vzduchu, nakládání s odpady či ekologickou dopravu.

Cíl 12. Průměrně lidé vyhodí 1/3 všech vyrobených potravin. To je celkem 1,3 miliardy tun za rok!

Cíl 13. Skleníkové plyny ohřívají naši atmosféru a mění podmínky na planetě Zemi.

Cíl 14. V mořích a oceánech se nachází obrovské množství odpadků, z nichž velkou část tvoří plasty.

Cíl 15. Na Zemi žijí tisíce druhů rostlin a živočichů, z nichž mnohým dnes ale hrozí vyhynutí.

Cíl 16. Všem lidem by měl být zaručen mír, bezpečí a spravedlnost.

Cíl 17. Pokud spojíme síly a budeme spolupracovat, dosáhneme nejlepších výsledků.

